Herziening van de 39 Artikelen

Doorgehaald: wat de Vergadering schrapte of veranderde. Onderstreept: wat zij toevoegde of ervoor in de plaats stelde.

De handelingen van de Vergadering van Godgeleerden over de Negenendertig Artikelen van de Kerk van Engeland

Aan het achtbare Huis der GEMEENTEN, in het Parlement vergaderd.

De Vergadering ontving bij haar eerste zitting een bevel van beide achtbare Huizen van het Parlement, gedagtekend 5 juli 1643, waarbij haar werd opgedragen de tien eerste Artikelen van de 39 Artikelen van de Kerk van Engeland in overweging te nemen, om de leer daarvan van alle lasteringen en valse uitleggingen te bevrijden en te verdedigen. In gehoorzaamheid daaraan namen zij terstond de genoemde tien eerste Artikelen in overweging. Daarna ontvingen zij een ander bevel voor de negen daaropvolgende, en namen die dienovereenkomstig in overweging. Maar daar wij door beide genoemde bevelen alleen beperkt waren tot het ophelderen en verdedigen daarvan, hebben wij, hoewel wij ons daartoe genoodzaakt zagen er enige aan te brengen, toch minder veranderingen daarin en toevoegingen daaraan gemaakt dan wij anders dienstig zouden hebben geacht, indien de gehele zaak ons zonder zulk een beperking was overgelaten, daar wij van oordeel waren dat vele dingen nog gebrekkig bleven, en ook andere uitdrukkingen verdienden veranderd te worden. En hierin zijn wij slechts gekomen tot de voltooiing van vijftien Artikelen, omdat het beide Huizen behaagde ons bij een bevel gedagtekend 12 oktober 1643 op te dragen het overige ter zijde te leggen en het werk van de kerkregering aan te vatten; en ons daarna bij een ander bevel te belasten met het opstellen van een Geloofsbelijdenis voor de drie Koninkrijken, overeenkomstig de Plechtige Liga en Verbond. In welke Belijdenis wij niets hebben weggelaten van wat in de vorige Artikelen wezenlijk was en noodzakelijk behouden moest worden. Nadat wij die voltooid en aan beide Huizen aangeboden hadden, zouden wij ons ervan onthouden hebben deze vijftien Artikelen aan te bieden (zowel als een in verscheidene opzichten onvolkomen stuk, als omdat het geheel alleen betrekking heeft op de Kerk van Engeland), ware het niet dat ons anders bevolen werd door een bevel van het achtbare Huis der Gemeenten, gedagtekend 7 december 1646. Overeenkomstig daarmee bieden wij ze aan als volgt.

Artikel 1. Van het geloof in de heilige Drie-eenheid

KERK VAN ENGELAND (UITGAVE VAN 1638)	HERZIENING DOOR DE VERGADERING (1647)

Er is maar één levende en waarachtige God, eeuwig, zonder lichaam, delen of hartstochten; van oneindige macht, wijsheid en goedheid; de Schepper en Onderhouder van alle dingen, zowel zienlijke als onzienlijke. En in de eenheid van deze Godheid zijn drie Personen, van één wezen, macht en eeuwigheid: de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Er is maar één[a] levende en waarachtige God[b], eeuwig[c], zonder lichaam, delen[d] of hartstochten[e]; van oneindige macht[f], wijsheid[g] en goedheid[h]; de Schepper en Onderhouder van alle dingen, zowel zienlijke als onzienlijke[i]. En in de eenheid van deze Godheid zijn drie Personen, van één wezen, macht en eeuwigheid: de Vader, de Zoon en de Heilige Geest[k].

a. Jesaja 46:9; 1 Korintiërs 8:4,6 · **b.** Jeremia 10:10; 1 Thessalonicenzen 1:9 · **c.** Psalm 90:2; Romeinen 16:26 · **d.** Deuteronomium 4:15,16; Johannes 4:24; Lucas 24:39 · **e.** Handelingen 14:15; Jakobus 1:17 · **f.** Jeremia 32:17,27; Markus 10:27 · **g.** Psalm 147:5; Romeinen 11:33 · **h.** Psalm 119:68; Mattheüs 19:17 · **i.** Nehemia 9:6; Kolossenzen 1:16,17 · **k.** Mattheüs 3:16,17; Mattheüs 28:19; 1 Johannes 5:7; 2 Korintiërs 13:14.

Artikel 2. Van het Woord of de Zoon van God, die waarachtig mens geworden is

KERK VAN ENGELAND (UITGAVE VAN 1638)	HERZIENING DOOR DE VERGADERING (1647)
De Zoon, die het Woord des Vaders is, van eeuwigheid uit de Vader geboren, de ware en eeuwige God, van één wezen met de Vader, heeft de menselijke natuur aangenomen in de schoot van de gezegende Maagd, uit haar wezen: zodat twee gehele en volmaakte naturen, dat is te zeggen de Godheid en mensheid, in één persoon samengevoegd zijn, om nooit gescheiden te worden, waaruit één Christus is, waarachtig God en waarachtig mens, die waarlijk geleden heeft, gekruisigd, gestorven en begraven is, om zijn Vader met ons te verzoenen, en om een offer te zijn niet alleen voor de erfschuld, maar ook voor de dadelijke zonden der mensen.	De Zoon, die het Woord des Vaders is, van eeuwigheid uit de Vader geboren[a], de ware[b] en eeuwige God[c], van één wezen met de Vader[d], heeft de menselijke natuur aangenomen in de schoot van de gezegende Maagd, uit haar wezen[e]. Zodat twee gehele en volmaakte naturen, dat is te zeggen de Godheid en de mensheid, in één persoon samengevoegd zijn, om nooit gescheiden te worden, waaruit één Christus is, waarachtig God en waarachtig mens[f], die om onzentwil waarlijk de smartelijkste kwellingen in zijn ziel van God geleden heeft[g], gekruisigd, gestorven en begraven is[h], om zijn Vader met ons te verzoenen[i], en om een offer te zijn niet alleen voor de erfschuld, maar ook voor al de dadelijke zonden der mensen[k].

a. Spreuken 8:22-31; Johannes 1:1,2,14 · **b.** 1 Johannes 5:20; Romeinen 9:5 · **c.** Johannes 17:5; Hebreeën 1:8; Psalm 45:6 · **d.** Johannes 10:30; Hebreeën 1:3 · **e.** Johannes 1:14; Jesaja 7:14; Lucas 1:35; Galaten 4:4 · **f.** Jesaja 7:14; Mattheüs 1:23; Romeinen 1:3,4; Hebreeën 13:8 · **g.** Jesaja 53:10,11; Markus 14:33,34 · **h.** 1 Petrus 2:24; Filippenzen 2:8; 1 Korintiërs 15:3,4 · **i.** Ezechiël 16:63; Romeinen 3:25; 2 Korintiërs 5:19 · **k.** Jesaja 53:10; Efeziërs 5:2; 1 Johannes 1:7; Hebreeën 9:26.

Artikel 3. Van de nederdaling van Christus ter helle

KERK VAN ENGELAND (UITGAVE VAN 1638)	HERZIENING DOOR DE VERGADERING (1647)

Gelijk Christus voor ons gestorven is en begraven werd, zo moet ~~ook~~ geloofd worden dat Hij ter helle nedergedaald ~~is~~.	Gelijk Christus voor ons gestorven is en begraven werd, zo moet geloofd worden dat Hij gebleven is in de staat der doden en onder de macht en heerschappij van de dood[a], van de tijd van zijn dood en begrafenis tot zijn opstanding[b]: hetgeen anders aldus is uitgedrukt: Hij is ter helle nedergedaald.

a. Psalm 16:10; Handelingen 2:24,25,26,27,31 · **b.** Romeinen 6:9; Mattheüs 12:40.

Artikel 4. Van de opstanding van Christus

KERK VAN ENGELAND (UITGAVE VAN 1638)	HERZIENING DOOR DE VERGADERING (1647)
Christus is waarlijk opgestaan uit de dood, en heeft zijn lichaam weer aangenomen, met vlees, beenderen en alles wat tot de volmaaktheid van de menselijke natuur behoort, waarmee Hij in de hemel is opgevaren, en daar zit Hij, totdat Hij wederkomt ten oordeel over alle mensen op de laatste dag.	Christus is waarlijk opgestaan uit de dood[a], en heeft zijn lichaam weer aangenomen, met vlees, beenderen en alles wat tot de volmaaktheid van de menselijke natuur behoort[b], waarmee Hij in de hemel is opgevaren, en daar zit Hij[c], totdat Hij wederkomt ten oordeel[d] over alle mensen[e] bij de algemene opstanding van het lichaam op de laatste dag[f].

a. 1 Korintiërs 15:4; Romeinen 8:34; Psalm 16:10; Handelingen 2:31; Lucas 24:34 · **b.** Lucas 24:39; Johannes 20:25,27 · **c.** Psalm 68:18; Efeziërs 4:8; Psalm 110:1; Handelingen 2:34,35; Markus 16:19; Romeinen 8:34 · **d.** Handelingen 3:21; Psalm 110:1; 1 Korintiërs 15:25,26; Handelingen 1:11 · **e.** 2 Korintiërs 5:10; Handelingen 17:31 · **f.** Exodus 3:6; Lucas 20:37,38; Handelingen 24:14,15; 1 Korintiërs 15:12-58; Johannes 5:28,29.

Artikel 5. Van de Heilige Geest

KERK VAN ENGELAND (UITGAVE VAN 1638)	HERZIENING DOOR DE VERGADERING (1647)
De Heilige Geest, ~~die van de Vader en de Zoon uitgaat~~, is van één wezen, majesteit en heerlijkheid met de Vader en de Zoon, ~~waarachtig~~ en ~~eeuwig God~~.	De Heilige Geest is waarachtig en eeuwig God, van één wezen[a], majesteit[b] en heerlijkheid met de Vader en de Zoon[c], die van de Vader en de Zoon uitgaat[d].

a. 2 Samuël 23:2,3; Jesaja 6:5,8; Handelingen 28:25; Handelingen 5:3,4; 1 Korintiërs 3:16; 1 Korintiërs 6:19 · **b.** Job 26:13; Job 33:4; 1 Korintiërs 12:1-31; Mattheüs 28:19; 2 Korintiërs 13:14 · **c.** 1 Korintiërs 12:11; Efeziërs 1:17; 1 Korintiërs 2:8; 1 Petrus 4:14 · **d.** Johannes 15:26; Mattheüs 10:20; 1 Korintiërs 2:11,12; Galaten 4:6; Romeinen 8:9; Filippenzen 1:19; Johannes 16:14; Jesaja 11:2; Jesaja 61:1; Genesis 1:2; 2 Kronieken 15:1.

Artikel 6. Van de genoegzaamheid van de heilige Schrift tot de zaligheid

KERK VAN ENGELAND (UITGAVE VAN 1638)	HERZIENING DOOR DE VERGADERING (1647)

De heilige Schrift bevat alle dingen die tot de zaligheid nodig zijn: wat derhalve daarin niet gelezen wordt en daardoor niet bewezen kan worden, dat is niet ~~van iemand te eisen, dat het~~ als een artikel des geloofs te geloven, of als ~~vereist of~~ nodig tot de zaligheid te houden ~~is~~. Onder de naam van de heilige Schrift verstaan wij ~~die~~ canonieke boeken van het Oude en Nieuwe Testament, ~~aan welker gezag in de Kerk nooit enige twijfel geweest is~~.

Van ~~de namen en~~ het ~~getal der canonieke boeken~~.

Genesis.
Exodus.
~~Leviticus~~.
~~Numeri~~.
~~Deuteronomium~~.
~~Jozua~~.
~~Richteren~~.
~~Ruth~~.
~~Het 1e boek van Samuël~~.
~~Het 2e boek van Samuël~~.
~~Het 1e boek der Koningen~~.
~~Het 2e boek der Koningen~~.
~~Het 1e boek der Kronieken~~.
~~Het 2e boek der Kronieken~~.
~~Het 1e boek van Esdras~~.
~~Het 2e boek van Esdras~~.
~~Het boek Esther~~.
~~Het boek Job~~.
~~De Psalmen~~.
~~De Spreuken~~.
~~Ecclesiastes of de Prediker~~.
~~Cantica, of het Hooglied van Salomo~~.
~~De 4 grote Profeten~~.
~~De 12 kleine Profeten~~.

~~En de andere boeken (gelijk Hiëronymus zegt) leest de Kerk tot voorbeeld des levens en onderwijzing der zeden; maar zij past ze toch niet toe om enige leer te grondvesten. Zodanige zijn deze volgende~~
.

~~Het 3e boek van Esdras~~.
~~Het 4e boek van Esdras~~.
~~Het boek van Tobias~~.
~~Het boek van Judith~~.
~~Het overige van het boek Esther~~.
~~Het boek der Wijsheid~~.

De heilige Schrift[a] bevat alle dingen die tot de zaligheid nodig zijn[b]; wat derhalve daarin niet gelezen wordt en daardoor niet bewezen kan worden, dat is niet als een artikel des geloofs te geloven, of als nodig tot de zaligheid te houden[c].

Onder de naam van de heilige Schrift verstaan wij alle canonieke boeken van het Oude en Nieuwe Testament, die volgen.

Van het Oude Testament: Genesis, Exodus enz. Van het Nieuwe Testament: het Evangelie naar Mattheüs enz.

Al deze boeken, zoals zij gemeenlijk ontvangen worden, ontvangen wij en erkennen wij dat zij door ingeving van God gegeven zijn, en in dat opzicht van de allerzekerste geloofwaardigheid en het hoogste gezag zijn.

a. Romeinen 1:2; 2 Timoteüs 3:15; 2 Petrus 1:20,21 · **b.** Psalm 19:7; 2 Timoteüs 3:15,16,17; Jakobus 1:21,25; Handelingen 20:32 · **c.** Spreuken 30:5,6; Jesaja 8:20; Handelingen 26:20,22,27; Galaten 1:8,9; Johannes 5:39.

Artikel 7. Van het Oude Testament

KERK VAN ENGELAND (UITGAVE VAN 1638)	HERZIENING DOOR DE VERGADERING (1647)
Het Oude Testament is niet strijdig met het Nieuwe; want zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament wordt het eeuwige leven aan het menselijk geslacht aangeboden door Christus, die de enige Middelaar is tussen God en mens, zijnde beide God en mens. Daarom moeten zij niet gehoord worden die verzinnen dat de oude vaderen alleen naar ~~vergankelijke~~ beloften uitzagen. Hoewel de wet, die van God door Mozes gegeven is, wat de ceremoniën en riten aangaat, de ~~christenmensen~~ niet bindt, en de burgerlijke voorschriften ~~daarvan~~ niet noodzakelijk in enig gemenebest aangenomen moeten worden, is toch geen christenmens, wie hij ook zij, vrij van de gehoorzaamheid aan de geboden die zedelijk genoemd worden.	Het Oude Testament is niet strijdig met het Nieuwe, in de leer die daarin vervat is[a]; want zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament wordt het eeuwige leven aan het menselijk geslacht aangeboden door Christus[b], die de enige Middelaar is tussen God en mens[c], zijnde beide God en mens[d]. Daarom moeten zij niet gehoord worden die verzinnen dat de oude vaderen alleen naar tijdelijke beloften uitzagen[e]. Hoewel de wet, die van God door Mozes gegeven is, wat de ceremoniën en riten aangaat, de christenen niet bindt[f], en de burgerlijke voorschriften die door Mozes gegeven zijn, zulke als in het bijzonder gepast waren voor het gemenebest der Joden, niet noodzakelijk in enig gemenebest aangenomen moeten worden[g], is toch geen christenmens, wie hij ook zij, vrij van de gehoorzaamheid aan de geboden die zedelijk genoemd worden[h]. Onder de zedelijke wet verstaan wij al de tien geboden, genomen in hun volle omvang.

a. Handelingen 26:22,23; 2 Petrus 3:2; Lucas 24:44; Romeinen 3:31; Galaten 3:21,23,24 · **b.** Genesis 3:15; Genesis 22:18; Galaten 3:8,14; 1 Korintiërs 10:2,3,4; Lucas 1:69,70; Handelingen 3:24; Jesaja 53:1-12 · **c.** Daniël 9:17; Romeinen 8:34; 1 Johannes 2:1; Hebreeën 7:25; 1 Timoteüs 2:5; Johannes 14:6 · **d.** Galaten 4:4,5; Handelingen 20:28; Filippenzen 2:7,8 · **e.** Handelingen 26:6,7; Romeinen 4:11; Galaten 3:9; Hebreeën 11:10,16,35 · **f.** Galaten 4:9,10; Kolossenzen 2:14,16,17; Hebreeën 9:9,10 · **g.** Acts 29.9, 10, 25.; Deuteronomium 17:8-13; Romeinen 13:1,5; Titus 3:1; 1 Petrus 2:13,14 · **h.** Mattheüs 5:17-48; Romeinen 13:8,9,10; Efeziërs 6:1,2,3; Jakobus 2:8,9,10,11,12; Romeinen 7:25; Romeinen 3:31; Mattheüs 7:12.

Artikel 8. Van de drie geloofsbelijdenissen

KERK VAN ENGELAND (UITGAVE VAN 1638)	HERZIENING DOOR DE VERGADERING (1647)

De ~~drie~~ geloofsbelijdenissen, de Nicéense Geloofsbelijdenis, de Geloofsbelijdenis van Athanasius, en die welke gemeenlijk de Apostolische Geloofsbelijdenis genoemd wordt, ~~behoren~~ geheel en al aangenomen en geloofd te worden; want zij kunnen door zeer zekere ~~getuigenissen~~ van de heilige Schrift bewezen worden.

De geloofsbelijdenissen die gaan onder de namen van de Nicéense Geloofsbelijdenis, de Geloofsbelijdenis van Athanasius, en die welke gemeenlijk de Apostolische Geloofsbelijdenis genoemd wordt, dienen geheel en al aangenomen en geloofd te worden; want zij kunnen door zeer zeker getuigenis van de heilige Schrift bewezen worden.

Artikel 9. Van de erfzonde of geboortezonde

KERK VAN ENGELAND (UITGAVE VAN 1638)	HERZIENING DOOR DE VERGADERING (1647)
De erfzonde bestaat niet in de navolging van Adam (gelijk de Pelagianen ijdel beuzelen), maar zij is het gebrek en de verdorvenheid van de natuur van ieder mens die natuurlijk ~~uit het nageslacht~~ van Adam wordt ~~voortgebracht~~, waardoor de mens ~~zeer ver~~ van de oorspronkelijke gerechtigheid ~~geweken~~ is, en uit zijn eigen natuur tot het kwade geneigd is, zodat ~~het vlees altijd tegen~~ de ~~Geest begeert; en daarom verdient zij in ieder mens die in deze wereld geboren wordt Gods toorn en verdoemenis. En deze besmetting der natuur blijft, ja, ook in hen die wedergeboren zijn, waardoor de~~ begeerlijkheid des vleses, in het Grieks ??????? ?????? genoemd, hetwelk sommigen uitleggen als de wijsheid, sommigen als de zinnelijkheid, sommigen als de genegenheid, sommigen als de begeerte des vleses, aan de wet van God niet onderworpen is. En hoewel er geen verdoemenis is voor hen die ~~geloven en gedoopt~~ zijn, belijdt de apostel toch dat de begeerlijkheid en de lust ~~uit zichzelf de aard van~~ zonde ~~heeft~~.	De erfzonde[a] bestaat niet in de navolging van Adam, gelijk de Pelagianen ijdel beuzelen[b]. Maar zij is, tezamen met zijn eerste zonde die toegerekend wordt[c], het gebrek en de verdorvenheid van de natuur van ieder mens die natuurlijk van Adam wordt voortgeplant; waardoor de mens van de oorspronkelijke gerechtigheid geheel beroofd is[d], en uit zijn eigen natuur alleen tot het kwade geneigd is[e]. Zodat de begeerlijkheid des vleses, in het Grieks ??????? ?????? genoemd, hetwelk sommigen uitleggen als de wijsheid, sommigen als de zinnelijkheid, sommigen als de genegenheid, sommigen als de begeerte des vleses, aan de wet van God niet onderworpen is[f]; en daarom verdient zij in ieder mens die in deze wereld geboren wordt Gods toorn en verdoemenis[g]. En deze besmetting der natuur blijft, ja ook in hen die wedergeboren zijn[h], waardoor het vlees altijd tegen de Geest begeert[i]. En hoewel er geen verdoemenis is voor hen die wedergeboren zijn en geloven[k], belijdt de apostel toch dat de begeerlijkheid en de lust waarlijk en eigenlijk zonde is[l].

a. Psalm 51:5; Johannes 3:5,6 · **b.** Job 14:4; Job 15:14; Romeinen 6:6; Johannes 3:3,5,7 · **c.** Romeinen 5:12-19; Genesis 2:17; 1 Korintiërs 15:22 · **d.** Kolossenzen 2:13; Romeinen 7:18; Prediker 7:29 · **e.** Genesis 6:5; Genesis 8:21; Jeremia 17:9; Romeinen 7:8; Jakobus 1:14 · **f.** Romeinen 8:7; 1 Korintiërs 2:14; Col. 1.27. · **g.** Efeziërs 2:3; Romeinen 8:6 · **h.** Spreuken 20:9; Rom. 7.17, 20, 23, 25.4. · **i.** Galaten 5:17 · **k.** Romeinen 8:1,13; Johannes 3:18 · **l.** Romeinen 7:17,20.

Artikel 10. Van de vrije wil

KERK VAN ENGELAND (UITGAVE VAN 1638)	HERZIENING DOOR DE VERGADERING (1647)
De toestand van de mens na de val van Adam is zodanig, dat hij zich niet door zijn eigen natuurlijke kracht en goede werken tot het geloof en het aanroepen van God kan bekeren ~~en~~ bereiden. Daarom hebben wij geen macht om goede werken te doen die Gode ~~aangenaam~~ en welgevallig zijn, zonder de genade Gods door Christus, die ons voorkomt, opdat wij een goede wil mogen hebben, en met ons werkt, wanneer wij die ~~goede~~ wil hebben.	De toestand van de mens na de val van Adam is zodanig, dat hij zich niet door zijn eigen natuurlijke kracht en goede werken tot het geloof en het aanroepen van God kan bekeren of bereiden[a]; daarom hebben wij geen macht om goede werken te doen die Gode welbehaaglijk en welgevallig zijn[b], zonder de genade Gods door Christus, die ons zowel voorkomt, opdat wij een goede wil mogen hebben, als zo krachtig in ons werkt, dat zij onze wil bepaalt tot hetgeen goed is[c], en ook met ons werkt, wanneer wij die wil tot het goede hebben[d].

a. Efeziërs 2:1,5; 1 Korintiërs 2:14; Efeziërs 2:8,9,10; Johannes 6:44,65 · **b.** Romeinen 8:8; Hebreeën 11:6 · **c.** Ezechiël 11:19,20; Ezechiël 36:26,27; Jeremia 31:32,33; Hebreeën 8:10,11; Filippenzen 2:12,13; Johannes 6:45; Efeziërs 1:19,20; 1 Korintiërs 4:7 · **d.** Hebreeën 13:21; Filippenzen 1:6; Hebreeën 12:2; 1 Petrus 5:10; 1 Thessalonicenzen 5:23,24; 1 Koningen 8:57,58.

Artikel 11. Van de rechtvaardiging van de mens voor God

KERK VAN ENGELAND (UITGAVE VAN 1638)	HERZIENING DOOR DE VERGADERING (1647)
Wij worden voor God rechtvaardig gerekend alleen om ~~de verdienste van~~ onze Here en Zaligmaker Jezus Christus, door het geloof, en ~~niet om onze eigen werken of verdiensten. Daarom: dat wij~~ alleen door het geloof ~~gerechtvaardigd worden~~, is een ~~zeer~~ heilzame leer en zeer vol troost, ~~zoals breder uitgedrukt is~~ in ~~de Homilie van de Rechtvaardiging~~.	Wij worden gerechtvaardigd, dat is, wij worden voor God rechtvaardig gerekend en hebben vergeving der zonden[a], niet om noch door onze eigen werken of verdiensten[b], maar om niet, door zijn genade[c], alleen om onze Here en Zaligmaker Jezus Christus' wil[d], doordat zijn gehele gehoorzaamheid en genoegdoening ons door God toegerekend worden[e], en wij Christus met zijn gerechtigheid alleen door het geloof aangrijpen en op Hem rusten[f]. De leer van de rechtvaardiging alleen door het geloof is een heilzame leer en zeer vol troost[g]; nochtans vergeeft God hun niet die onboetvaardig zijn en nog voortgaan in hun overtredingen[h].

a. Romeinen 4:5,6,7; Psalm 32:1,2 · **b.** Romeinen 3:20; Galaten 2:16; Galaten 3:10,11; Filippenzen 3:9 · **c.** Romeinen 3:24; Titus 3:7 · **d.** Romeinen 3:24,25; Romeinen 5:1; 2 Korintiërs 5:18,19 · **e.** Romeinen 5:9,17,18,19; Romeinen 3:25,26; Romeinen 4:6,24; 2 Korintiërs 5:21 · **f.** Romeinen 3:22,25,26,28; Galaten 2:16; Jesaja 28:16; Romeinen 9:33; 1 Petrus 2:6; Filippenzen 3:9 · **g.** 2 Timoteüs 1:13; Rom. 5.1, 2, [·], 11.; Romeinen 15:13; 1 Petrus 1:8 · **h.** Psalm 68:20,21; Exodus 34:6,7; Lucas 13:3,5.

Artikel 12. Van de goede werken

KERK VAN ENGELAND (UITGAVE VAN 1638)	HERZIENING DOOR DE VERGADERING (1647)
~~Hoewel~~ de goede werken, die de vruchten des geloofs zijn en op de rechtvaardiging volgen, onze zonden niet ~~kunnen~~ wegnemen en de gestrengheid van Gods oordeel niet verdragen, zo zijn zij toch welbehaaglijk en welgevallig aan ~~God~~ in Christus, en komen noodzakelijk voort uit een waar en levend geloof, zodanig dat door hen een levend geloof ~~even~~ klaar gekend kan worden als een boom aan de ~~vrucht~~ onderscheiden wordt.	De goede werken, die de vruchten des geloofs zijn[a] en op de rechtvaardiging volgen[b], kunnen onze zonden niet wegnemen[c] en de gestrengheid van Gods oordeel niet verdragen[d]; zo zijn zij toch, niettegenstaande hun onvolkomenheden[e], in de ogen van God welbehaaglijk en welgevallig aan Hem in en om Christus[f], en komen noodzakelijk voort uit een waar en levend geloof[g], zodanig dat door hen een levend geloof klaar gekend kan worden als een boom aan de vruchten onderscheiden wordt[h].

a. Galaten 5:6; Jakobus 2:17,18,22 · **b.** Titus 2:14; Titus 3:7,8; Efeziërs 2:8,9,10 · **c.** Romeinen 3:20,21; Romeinen 4:4-9; Daniël 9:18,19 · **d.** Nehemia 13:22; Psalm 143:2; Job 9:14,15,19,20 · **e.** Exodus 28:38; Openbaring 8:3,4 · **f.** 1 Petrus 2:5; Hebreeën 13:16,20,21; Kolossenzen 1:10; Filippenzen 4:18 · **g.** Jakobus 2:26; 1 Joh. 1.4. · **h.** Jakobus 2:18,22; Johannes 15:4,5; 1 Johannes 2:3,5; Mattheüs 12:33.

Artikel 13. Van de werken vóór de rechtvaardiging

KERK VAN ENGELAND (UITGAVE VAN 1638)	HERZIENING DOOR DE VERGADERING (1647)
Werken die gedaan worden vóór de ~~genade van~~ Christus en de ~~ingeving van~~ zijn Geest, zijn Gode niet ~~aangenaam~~, aangezien zij niet voortkomen uit het geloof in Jezus Christus; noch maken zij de mensen bekwaam om genade te ontvangen, of verdienen zij (gelijk de scholastici zeggen) genade uit billijkheid; ja veeleer, omdat zij niet gedaan zijn zoals God gewild en geboden heeft dat zij gedaan zouden worden, ~~twijfelen wij niet of~~ zij ~~hebben de aard van zonde~~.	Werken die gedaan worden vóór de rechtvaardiging door Christus en de wedergeboorte door zijn Geest, zijn Gode niet welbehaaglijk[a], aangezien zij niet voortkomen uit het geloof in Jezus Christus[b]; noch maken zij de mensen bekwaam om genade te ontvangen, of verdienen zij (gelijk de scholastici zeggen) genade uit billijkheid[c]; ja veeleer, omdat zij niet gedaan zijn zoals God gewild en geboden heeft dat zij gedaan zouden worden, zijn zij zondig[d].

a. Titus 1:15,16; Matth. 7.1[·].; Romeinen 8:8; Spreuken 15:8,26; Spreuken 21:27; Romeinen 3:12 · **b.** Hebreeën 11:5,6; Galaten 5:6 · **c.** 2 Timoteüs 1:9; Johannes 1:13 · **d.** Romeinen 8:7,8; Haggaï 2:14; Jesaja 58:1-5; Jesaja 66:2,3.

Artikel 14. Van de werken van overtolligheid

KERK VAN ENGELAND (UITGAVE VAN 1638)	HERZIENING DOOR DE VERGADERING (1647)

Vrijwillige werken, behalve en boven Gods geboden, die men werken van overtolligheid noemt, kunnen niet geleerd worden zonder aanmatiging en goddeloosheid. Want door dezelve verklaren de mensen dat zij Gode niet alleen zoveel betalen als zij schuldig zijn te doen, maar dat zij om zijnentwil meer doen dan de verschuldigde plicht vereist; terwijl Christus duidelijk zegt: Wanneer gij gedaan hebt al ~~wat~~ u geboden ~~is~~, zegt: Wij zijn onnutte dienstknechten.

Vrijwillige werken, behalve en boven Gods geboden, die men werken van overtolligheid noemt, kunnen niet geleerd worden[a] zonder aanmatiging en goddeloosheid[b]; want door dezelve verklaren de mensen dat zij Gode niet alleen zoveel betalen als zij schuldig zijn te doen, maar dat zij om zijnentwil meer doen dan de verschuldigde plicht vereist; terwijl Christus duidelijk zegt: Wanneer gij gedaan hebt al die dingen die u geboden zijn, zegt: Wij zijn onnutte dienstknechten, wij hebben gedaan wat wij schuldig waren te doen[c].

a. Mattheüs 5:48; Markus 12:30,31; Filippenzen 4:8,9 · **b.** Job 9:2,3,20,21; Psalm 143:2; Spreuken 20:9; Phil. 3.8, 10 15. · **c.** Lucas 17:7,8,9,10.

Artikel 15. Van Christus, die alleen zonder zonde is

KERK VAN ENGELAND (UITGAVE VAN 1638)	HERZIENING DOOR DE VERGADERING (1647)
Christus is in de waarheid van onze natuur ons in alle dingen gelijk gemaakt (alleen de zonde uitgezonderd), waarvan Hij geheel vrij was, zowel in zijn vlees als in zijn Geest. Hij kwam om ~~een~~ Lam zonder vlek te zijn, dat door de offerande van Zichzelf, eenmaal gedaan, de zonden der wereld zou wegnemen; en zonde was (gelijk de heilige Johannes zegt) niet in Hem. Maar wij allen, de overigen (hoewel gedoopt en ~~in Christus~~ wedergeboren), struikelen toch in vele dingen; en indien wij zeggen dat wij geen zonde hebben, zo bedriegen wij onszelf, en de waarheid is in ons niet.	Christus is in de waarheid van onze natuur ons in alle dingen gelijk gemaakt, alleen de zonde uitgezonderd[a], waarvan Hij geheel vrij was, zowel in zijn vlees als in zijn geest[b]: Hij kwam om het Lam zonder vlek te zijn[c], dat door de offerande van Zichzelf[d], eenmaal gedaan[e], de zonden der wereld zou wegnemen[f]; en zonde was (gelijk de heilige Johannes zegt) niet in Hem[g]. Maar wij allen, de overigen, hoewel gedoopt en wedergeboren, struikelen toch in vele dingen; en indien wij zeggen dat wij geen zonde hebben, zo bedriegen wij onszelf, en de waarheid is in ons niet[h]. CHARLES HERLE, Prolocutor. HENRY ROBROUGH, Scriba. ADONIRAM BYFIELD, Scriba.

a. Jesaja 53:3,4,5; Hebreeën 2:17; Hebreeën 4:15 · **b.** Lucas 1:35; Handelingen 3:14; Johannes 14:30; 2 Korintiërs 5:21; Hebreeën 7:26 · **c.** 1 Petrus 1:19 · **d.** Efeziërs 5:2 · **e.** Hebreeën 9:26,28; Hebreeën 10:10,12 · **f.** Johannes 1:29 · **g.** 1 Johannes 3:5 · **h.** Jakobus 3:2; 1 Johannes 1:8,10.

© 2026 Westminster 1647 :: https://westminster1647.com/nl/correo